

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab Márton könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adnak vissza.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, Gyúvöd.</p>	<p>Nyitottéri cikkek soronként 20 kr-ért közöltetnek. Egyes lap ára 10 kr.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Fél- évre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak</p>
---	--	--	--	---

Takarékpénztáraink és a reform javaslatok.

Írta: Dr. Künnle Tivadar. —

(Folytatás.)

Térjünk át most a javaslatok második csoportjára és mondjuk ki mindjárt, hogy teljes alapon csakis ezek állnak, mert végrehajtható alapos, egyöntetű reformot csak törvényhozási úton lehet csinálni, ahhoz kétség nem férhet, de viszont nagy kérdés ám, hogy helyes és szükséges-e ezen a téren oly messze menő átalakítást fogantatni, a minőt egyik jeles szakember az ő dolgozatában proponál?

Ezen kiváló figyelmet érdemlő dolgozatban nagyon találóan és kétségbevonhatatlan igazsággal vannak kimutatva a létező összes visszasságok, a melyekből egészen helyes következetességgel kimutatja az író, hogy a jelenlegi takarékpénztárak nem állanak azon a magaslaton, a melyen állaniok kellene, mert tulajdonképeni hivatásuktól eltérve, nem a náluk elhelyezett betétek biztos elhelyezése és szolid alapon való gyümölcsösztetésére törekednek, a mi a takarékpénztárak egyedüli célja kellene legyen, a mint az külföldön is található; hanem üzleti tevékenységük főcélja: minél nagyobb nyereséget szerezni a részvényeseknek, és azért a betéteket csupán üzleti tőkének tekintik, melyet az elérendő, — akárhányszor csak lát-szatos — nyereség kedvéért könnyelműen kezelnek és a biztonságra való kellő tekintet nélkül kockázatos vállalatokba, különösen pedig kétes értékű váltókba helyeznek el.

A jelenlegi takarékpénztárak tehát

tulajdonképen csak bank- és pénzváltó-üzletek.

Habár van akárhány takarékpénztár, melyre ezen jellemzés — legalább minden részletben — rá nem illik, mégis ezen jellemzést általánosságban, mint teljes igazságot fogadhatjuk el.

És nincs kétség, hogy ezt az író is így értette. De ha ezt készséggel elismerjük is, más kérdés az: vajjon azon reform, melyet ezen állapotok megjavítására ajánlatba hoz, okvetlen szükséges-e és nem származik-e abból más veszedelem?

A javasolt reform az lenne, hogy a takarékpénztárak a szoros értelemben vett bank és pénzváltó működéstől tiltassanak el, ne legyenek többé a jelenlegi hitel intézetek, hanem mint a szó igazi értelmében vett takarékpénztárak csupán a betétek teljesen biztos és szolid alapon való gyümölcsösztetési, kezelési. Üzleti tevékenységükben ne a hitelgények kielégítése legyen cél, hanem a a betétek kifogástalanul biztos elhelyezése és azért kölcsönöket csak első helyen biztosított jelzálogra, vagy a budapesti pénzpiacra is értékesíthető első minőségű váltókra nyújthatóknak korlátozott mértékben.

Hogy ezen reform, — mely hogy külföldön bevált, az író meggyőzően bizonyítja, — a betevők biztonságát teljesen biztosítsa, az kétségtelen. De ha a hazánkban működő négyezer egy néhány takarékpénztár létre jöttének okát jelenlegi üzleti tevékenységük nemzetgazdasági jelentőségét kissé mélyebben vizsgáljuk, méltán gondolkozni eshetünk, hogy lehet-e, helyes-e nálunk, a mi viszonyaink között a takarékpénztárakat csupán és kizárólag csak a be-

tevék érdekének szempontjából reformálni minden más tekintetek mellőzésével? Nálunk ma a takarékpénztáraknak kettő elhivatása van: a *betétek gyümölcsösztetése* és a *hitel igények kielégítése*. Kétségtelen, hogy újabb az utóbbi üzletágban az előbbihez fűződő érdekek rovására teltengés állott be. Vajjon a fejlődés ezen irányát a takarékpénztárak idézték-e elő, vagy pedig külső okok behatása? Kétségtelenül az utóbbi, mert ilyen általános egyöntetű fejlődést mesterséges úton előidézni nem lehetett volna. Egészen természetes fejlődés tehát nálunk az, hogy a *takarékpénztárak első sorban hitelintézetek és csak második sorban takarékpénztárak*. És ha ez természetes fejlődés nem az következik-e ebből, hogy a reformoknál evel számot kell vetni és óvakodni olyan reformtól, a melyik nem a két üzletág egyensúlyát állítná helyre, hanem a fennebb első sorban idézett üzletág érdekeinek túlhajtását eredményezné az utóbbi t. i. a *hitelgények kielégítésének rovására*.

Igaz, hogy van abban igazság, hogy a kölcsönhöz jutás könnyűsége előmozdítja az adósság csinálási hajlamot, de még sem lehet azt mondani, hogy az egész országban, összes vidéki takarékpénztárainknál tapasztalható, fennebb jelölt fejlődési iránynak ez volna oka, hogy *ennyi pénzintézet mind csupán az emberek könnyelműségére volna építve*.

Minden intézménynek meg vannak előnyei és hátrányai, de nekünk a vidéki takarékpénztárakra még is csak eiszó sorban mint *hitelintézetekre van szükségünk*.

Nem régiben történt, hogy egyik hírneves székelyföldi fürdő birtokosainak szövetekezete kölcsönt keresett. Nem holmi bizonytalan jellegű új fürdő létesítéséről volt szó, hanem egy nagy-hírű, a külföld és az ország minden részéből látogatott, több, mint 50 év óta folyton fejlődő; elismert és kellőleg kultivált üdülő- és gyógyhelynek, a modern kívánalmaknak megfelelő tovább fejlesztéséről. A fürdő beruházásaival együtt megér egy fél millió forintot. Adóssága egy krajczár sem volt és keresett 100.000 forint kölcsönt hasznos beruházások céljából 50 évi törlesztésre; első helyen bekebelezve, nem csak a tulajdonképeni közhelyekre, hanem egyetemleges jelzálogi lekötése mellett az összes birtokosok fürdői, épületes és pusztá telkeinek.

És a bankok, országos hitelintézetek egyhangulag megtagadták a kölcsönt, mert egy magyar fürdő jövőjét nem becsülték 100.000 forintra, a jelenlegi viszonyokról nem is beszélve. Szerencsére a takarékpénztárak közt akadt egy, a melyik a kölcsön megadását hazafias tettnek és jó üzletnek tartotta, s nem csak 100.000, de 160.000 forintot adott.

Mi lenne a takarékpénztárak hitelintézeti jellegének megszüntetése esetén az eredmény?

Három érdek-csoportról van szó: A betevők-, részvényesek- és kölcsönkeresőkről. A *betevők* érdeke az új rendszer mellett meg lenne védve a biztonság szempontjából, de viszont az intézetek szigorúan korlátozott üzleti működése miatt a betéti kamatláb a minimumra redukálódna, a mint az a

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Elcsapatásom a budapesti nemzeti színházról.

Írta: Hetényi Elemér.

— Fizetek! — hangzott el brüszke hangon egyszer szobámban e brüszke szó!

Am ne öröndjetekek hosszú türelemre kárhoztatott, epedő hitelezőim, nem az én ajkaimról szállt légből, ez a — ti fületeknek zengzetes — szó, mert én rendelek ugyan, de sohasem fizetek.

Más ajkairól rebent el ez az édes zenéjű szó, a melynek karriéremet köszönhettem, a mig elő nem idézte bukásomat a végrehajtó!

De térjünk a dologra. Egy napon megessett velem az a hallatlan és soha nem remélt eset, hogy *felperes* lettem, felperes lettem egy reggel a nélkül, hogy sejtelnem lett volna róla, felperes én, a ki több vármegyék és még több szabad királyi és rendezett tanácsu városok szabad, de mindig rendezetlen, *örökös alperese voltam*. Éppen olyan született örökös alperes volt évszázadok óta gentry családunk minden tagja, mint p. o. az Esterházyak született örökös főispánok.

Régi családi tradícióim ellenére akként lettem felperes, hogy volt nekem egyszer egy igen kedves igazgatóm, a kinek ez volt a rüpszava: „Fizetek!” De — fájdalom — ezen rüpszava, csak rüpke szó maradt, a mely komoly valóra nem vált. Egy nem szép napon megbukott és vele együtt „usztunk” mi, az ő hű tagjai.

Volt azonban ó-Budán állomásos társulatunknak és X. ügyvédnek egy naivája, a kinek egyszer befiztem a derekát s ez a naiva, ügyvédjének elpanaszolta közös sérelmeinket. Az ügyvéd kifizette a naivát és engem is. Csak hogy mig a naivát az igazgatótól esedékes összegem kívül, hírlapilag nem nyugtáztott felül-fizetésben is részesítette, addig az én követelésemből levont 20%, ügyvédi honoráriumot. A pénzt nyugtáztam, zsebreavágtam és örültem, mert ugyanis keresztet vettem követelésemre.

Az ügyvéd azonban beperelte az igazgatót a naiva nevében s az enyimbem is. És én így lettem tudtom és akaratomon kívül felperes.

Éppen a „Pannonia” kávéházban gyönyörködtem a „nemzeti” jobbainak „csendes” szórakozásában, a midőn egy kézbesítő kézdezősködik utánam s átad egy idézést, a melyen felperesként szerepeltem. A szédülés fogott el és a pinczér fogott fel. Midőn magamhoz tértem, kérdeztekk rosszullétem okát, de én szó nélkül rohantam a legközelebbi Györgyjakabhoz s megvártam, mig a gyors-sajtón elkészítették eme legújabb névjegyemet

Azután a névjegyeket magamhoz véve, elsiettem ebédelni s utánna beállítottam a „Pannoniá”-ba.

A „piccoló” bizonyos előkelő leereszkedéssel hozza a rendes kapuczinert, mire én még előkelőbb leereszkedéssel kiáltok a fő-pinczérre:

- Tetszik? — kérdi ő.
- Cognacot!!! — mondom én.
- Magyar? — gonyolódik ő.
- Francziát!!!! — mosolygok én. Most ő ajult el és én fogtam fel, a rendelt cognac-
kal megkínálva, hogy térjen magához bámul-
tából.
- Szerződötték talán a „Magyar színházhoz”? — kérdi ő.
- Oda? Nem!
- Talán a „Vig”-hoz? Oda sem!
- Vagy tán a „Nép”-hez?
- Sem, sem!
- Avagy éppen a „Nemzeti”-hez?
- Oda meg éppen nem!
- Hát akkor? — „Felperes lettem!” — vágtam ki büszkén.

Két nap mulva a kávéház nevezetessége voltam. A kávé szerződötték két hónapra oszonnáznai s a tükörlablakokon eme hirdetés függött:

„Délutánonként 3-8-ig ma és mindennap itt költi el uszonáját egy színész felperes!”

Három napig „alsó” játszottam a házi-urakkal s a negyedik napon, az ezektől elnyert háromszáz forinttal leültem a nemzetiekkel ferblizni. — Vesztettem! — Egymás után husz darab tizesem uszott el, mi-

kor a huszonegyediket előrántom, kérdik partnereim, hogy mi történt velem? Honnan van *ennyi* pénzem?

— Felperes vagyok! — mondom szerényen.

Gabányi elámul, Náday elbámul, Virvári elájul, Gyenes kiegyenesedik, Hetényi össze-görnyed és Zilahi, vagyis jobban mondva „Zsül” leejti a monocliját és a „mester” (Ujházi) elfelejti behuzni a czukasszát.

Másnap felvittek az intendásoshoz és háromezer forint évi fizetéssel s egy évi előleggel szerződötték a Nemzeti színházhoz-tíz évre.

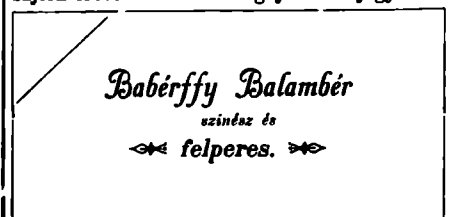
Az első két napon banketteltünk, a harmadikon lefoglalták a fizetésemet s a negyedikén a következő levélkét kaptam:

„T. Művész Ur!
Mi ugyan szerződöttük Önt, mint a jelenkor páratlanul álló művészt, a ki egyedül nyomathatta így névjegyét:

N. N.
a nemzeti színház tagja és felperes, de, mert az Ön fizetését bíróság lefoglalták. Ön elvesztette felperesi mivoltát, a miért nekünk Ön kellett.

Ezennel felbontom tehát a szerződést, mivel Önben sem találtuk fel azt, a mi nekünk nincs: egy felperes színész.

Tisztelettel:
Festetic, s. k.
Igy tettünkre egy végrehajtó, a kinek tartós exlexet kívánna a jövő évre is.

hasonló rendszer mellett külföldön is tapasztalható. A betevőkre tehát az új rendszer részben előnnyel, részben hátránnyal járna.

Hogy a részvényesekre csak hátránnyal járna, azt alig szükséges hűvében fejtegetni. Hiába lenne biztosabb papír a részvény, értékéből mégis nagy mértékben veszítené, mert nyilvánvaló, hogy az osztalékok csökkennének.

Nemzetgazdasági szempontból ez még magában véve nem lenne baj, hanem baj lenne azon visszahatás, a mit ezen körülmény a hitelviszonyokra gyakorolna. A bank- és pénzváltó üzletek a takaréki betéteket mint forgalmi tőkét elveszítvén, természetesen, hogy jövedelmök annyira csökken, hogy részvénytársasági alapon fönnt nem állhatnak és az ebből származó káros hatást a harmadik csoport a kölcsönt keresők érzék meg, mert a teljesen magán kézbe került bank és pénzváltó üzletek okvetlen felemelnék a kamatlábat, sőt ha elképzeljük, hogy lennének részvénytársasági alapon álló bank és pénzváltó üzletek, ezek épen rá lennének igazgatói és kezelési költségeket valahonnan csak elő kellene teremteni; mert a részvényeknek tekintve a kockázatot és a befektetett pénz lekötött voltát, a ma létező kölcsön kamatlábnak megfelelő %-ot legalább is jövedelmeznie kellene. A viszontlészámításra támaszkodni nem lehetne, nemcsak a kockázatot szempontjából, hanem azért sem, mert ezen pénz akkor legdrágább, amikor a kölcsönt leginkább keresik az intézeteknél. A kölcsönt keresők helyzetén pedig az új rendszerű takarékpénztárak mindezekkel szemben nem segítenék. Az ezen intézeteknél fennálló és szigorúan betartandó elvek a betétek teljes biztonságát illetőleg természetesen szükségessé tennék, és magukkal vonnák a költsönök nyújtásánál a legmesszebb menő óvatosságot a mi a kölcsönért folyamodók nagy részének elutasítását vonná maga után. Köztudomású, hogy jelenleg is a gyámpénztárak és a központban lévő pénzügyintézetek, a vidéki takarékpénztáraknak absolute semmi konkurencziát nem csinálnak, pedig általánosságban sokkal olcsóbban adják a pénzt mint ezek, de hát a nagy fokú óvatosság miatt hozzáférhetetlenek.

(Vége köv.)

A „Gyergyói első mezőgazdasági előleg-egylet.”

Már másfél évtized óta csendesen munkálkodik a gyergyói gazdasági előleg-egylet Ditróban, mely azzal a céllal kezdte működését, hogy a kisgazdák hitelviszonyát javítsa és versenyt támaszson a gyergyói pénzügyintézetek között a kamatláb mérséklésében.

Főcélja tehát az, hogy viszonyaink között a lehető legmérsékelttel feltételek mellett nyújtsa a kisebb kölcsönöket is; e szerint munkálkodásával oly mezőt termékenyít, mely az üzletre alapult takarékpénztárak drága kölcsöneikkel letarolnának a gyökereiben támadnak meg épen azt az osztályt, mely Gyergyó népének gerinczét teszi.

Egyes takarékpénztárak az 50—100 frtos kölcsönöket 13—15% mellett nyújtják, a mi meghaladja a gyergyói „kiseberek” vagyoni erejét, kézi munkájának jövedelmezőségét. Lehet-e szó ily körülmények között egészséges haladásról? A 13—15%-ot nem kell-e barbár kamatnak neveznünk? Nem üdvös-e ily körülmények között a nemes verseny, mely a humanusabb irány felé terelje pénzügyintézeteinket?

E verseny kifejlesztésére törekszik a ditrói előleg-egylet s örömmel látjuk azt a szilárd-ságot, melylyel célja felé halad.

A pénz hatalma elé korlátokat kell vonni, különben az elseper maga elől mindent; mert annak nincs szive, nem ismer könyörületet, a könnyek nem indítják meg.

A nagy és drága tőkék összehalmozódása okozta Európa forrongását; ezek hozták létre a modern rabizoltságát, de ha a rabizoltság nép fölésemel, rettentő lesz a visszahatás.

A szocializmus parázsai itt-ott már lángokban is csaptak s az iszgatott tömegek szenvedélyei vérszapot terjesztenek.

Azt gondoltuk kezdetben, hogy édes magyar hazánkba nem fog átcsapni a láng s a szocializmus eszméi melegágyakra nem találnak itt. A közelebbi évek eseményei azonban csalódást hoztak, s érezhetjük, hogy Magyarország is vulkán fölé áll, különösen a magyar Kánaán, a nagy Alföld.

Itt a székelyföldön, a hérczes honban, még csend van. Talán azért, hogy népünk ósidőktől fogva megszokta a mostoha sorsot, vagy a birtokban nincs meg az a nagy aránytalanság, mint az Alföldön? A nagy birtokok önkényei itt még nem juttatták meghasonlásba a népet. De ugy veszzük észre, hogy népünk ellenálló ereje fogyni kezd, mint a tölgyé, melynek gyökerei senyvednek.

Ha a tető nem is ég fejjünk felett, s a veszély nincs is nyakunkon, az idők és események intelmei figyelmen kívül nem hagyhatjuk. Föl kell fegyverkezünk, előre szervezkednünk, hogy a veszélyt elhárítsuk.

A veszély pedig legelőször is a nagy töképenzt fenyegeti. Valamint ez okozója lehet a társadalmi bajoknak, ugy ezek orvoslásában is hathatós szerepe lesz. Ne várja be tehát a töképenz, hogy a veszély előbb érzékeny csapást mérjen rá, s ne legyen olyan, mint az a bizonyos fa, melyből gyógyító balszam csak akkor csepeg, ha az ember előbb fejszével, a fát magát megsebzti. A töképenz nyujtsa a balszamat önszebe nélkül is a társadalmi s közgazdasági bajokra. Juthassanak a „kiseberek” is olcsóbb, mérsékelttel hitellez, mert nem jogosult, hogy ezek két, sőt három annyi kamatot legyenek kénytelenek fizetni, még biztosíték mellett is, mint azok az adósságszinálok, kik a pénzemberek klientelájához tartoznak.

Nalunk a ditrói előleg-egylet az, mely egyenlőséget tart a legkisebb és a legnagyobb kölcsön között. Azért ez áll oly alapon, mely legjobban megfelel a mi viszonyainknak.

Mint hogy pedig ezt nem egy-két pénzes ember hozta létre, azért ez valósítja meg a szövetkezés eszméjét is. A legnagyobb biztosíték pedig egyedül a szövetkezésben található fel. Itt nem csupán a tartalékalap, a részvény nyujt garanciát a közönséggel és a betétekkel szemben, hanem azonfelül minden egyes részvényes részvényének ötszöröseig hordozza a felelősséget. Azok tehát, a kiknek megtakarított pénzüly van, betétjüket a legbiztosabban csakis ilyen szövetkezésben helyezhetik el.

Más takarékpénztár csakis a tartalékalapjával hordozza a felelősséget ugy a betétekkel, mint a hitelekkel szemben. Ha egy ily intézetnek pl. 60 ezer frt tartalékalapja van, hitele pedig 20—30 ezer s betétje 100 ezer, ezutóbbi a leglelkismeretesebb kezelés mellett is kockázatra juthat: mert esetleg a kölcsönöket nála felmondják, s mihelyt ezek a tartalékalap felét meghaladják, a törvény értelmében likvidálnia kell, vagyis a kulesot a törvényeseknek kell átadnia. A szövetkezeteiket ily eshetőségek azonban nem érhetik, mert a részvényeseknél mindenkor feltalálható a legnagyobb garancia.

Társadalmi és erkölcsi szempontból pedig csakis a helyes alapon nyugvó pénzügyintézetek jöhetnek figyelembe; mert a szövetkezeteiben az egyéni erők egyesülve sokszorosulnak s az egyesek nagy tőkéjével szemben az összeségnek még nagyobb tőkéjét teremtik meg. A szövetkezésen alapult egylet viszáhat azokra az emberekre, kik alkotják; átalakítja, fölemeli és megnevesíti őket, mert a több emberek egyesülére nem csupán gazdasági feladatot tölt be, hanem erkölcsit is.

Ily szervezettel, ily céllal működik a ditrói mezőgazdasági előleg-egylet is, melyet ma még sokan kicsi Dávidnak tekintenek, de hiszzük, hogy ez is legyőzi a Góliáthot. Ezt a meggyőződést kelti bennünk az a körülmény, hogy egész Gyergyóban legkisebb kamatra hitelez s továbbá, hogy mint a legutóbbi zárszámadása mutatja évről-évre erősödik.

Legutóbbi közgyűlésén örömmel észleltük a fejlődést és az előterjesztett jelentések-ből örömmel jegyeztük fel a következő adatokat. Az egyletnek 476 tagja van 1501 üzlet-részessel és 150 ezer korona befizetéssel. Tartalékalapja 54.513 korona, melylyel szemben az adósság számba nem vehető csekélység. A közönség bizalma évről-évre szilárdul, a mit az emelkedő betét bizonyít, mely 40 ezer korona emelkedést mutat; a hiteligeny pedig oly fokozott, hogy alig lehet kielégíteni, a mit a Gyergyóban legmérsékelttel kamatnak, lehet tulajdonítani, mert az egylet az összes költsé-

gekkel együtt 8—9% százalékra nyujtja a hitelet. Az egylet élén Szathmáry János gyógyszerész áll, ki mint elnök elismerésre méltó képességgel, szilárd kézzel, előre látó szemmel vezeti az igazgatást.

Ha a gyergyói pénzügyintézetek fölött szemlét tartunk, el kell ismernünk, hogy ezek kivétel nélkül a leglelkismeretesebb kezelésnek örvendenek. Az intéző egyletnek becsületessége minden irányban a legnagyobb biztosítékot nyujtja; azt azonban a legnagyobb sajnálattal kell látnunk, hogy a kölcsönök drágák, különösen a kisebb kölcsönök, mert a mezőgazdasági előleg-egyletet kivéve, mindannyi 13—15% mellett hitelez. Nalunk épen a kisebb kölcsönöket kellene enyhébb és mérsékelttel föltételek mellett kifejtenni, a mit a kisgazdák és a napszámosok is megbírnak. Az illető intézetek visszatérítést találnának a nagyobb forgalomhan és meg vagyunk győződve, hogy a kisebb % mellett is eléggé prosperálnának, mit a mezőgazdasági előleg-egylet is bizonyít. Társadalmilag és közgazdaságilag pedig a népnek nem eladósodását, hanem anyagi és szellemi előhaladását segítenék elő.

A csikszeredai ipartestület közgyűlése.

A helybeli ipartestület mint egy 90 tagjának részvétele mellett folyó évi április hó 4-ik napján Csik-Szeredában, a városház nagytermében tartotta meg évi rendes közgyűlést Tamás József elnök vezetése mellett és Tamás Béla igazgatósági biztos jelenlétében.

A gyűlés megnyitása után Lakatos Mihály titkár tejesztette terjedelmes jelentését a testület előjáróságának múlt évi működéséről. A jelentésből kiemeljük a következőket:

A jelentés első sorban megemlékezik Erzsébet királynéknak, hazánk védő asszonyának váratlanul bekövetkezett tragikus haláláról s a közgyűlés tudomására hozza, hogy az előjáróság igyekezett tehetőségéhez képest nagy fájdalomának és mély részvétnének illő kifejezést adni. A megboldogult királyné lelki üdvéért tartott gyász isteni tiszteleten a testület összes tagjai résztvettek, s királyné szobrára a testület pénztárából 5 frt utalványoztatott. Titkár indítványozza, hogy az ipartestület közgyűlése a megboldogult nagy királyné drága emlékét jelen alkalommal felveendő jegyzőkönyvében is örökítse meg.

A jelentés további során megemlékezik a múlt év utolsó negyedében beállott zavaros politikai helyzetéről, a melynek kitolyásaképp előállott törvényen kívüli állapot, az ugynevezett: ex-lex bénítólag hatott az ország egész közgazdasági életére, s melynek káros hullámcsapásait itt hazánk távol keletén is meg fogják érezni az iparosok, különösen a most bekövetkező forszírozott adóvégrehajtásban.

A politikai helyzetből való kibontakozás új kormányt állított az ország élére, melynek kebelében a kereskedelmi tárczát Hegedűs Sándor vette át, kinek mély tudománya, a nemzetgazdasági téren való bő ismeretei, páratlan munkaereje, kiváló nagy szorgalma és puritán jelleme garanciául szolgálhat arra, hogy a kézmű-iparosok helyzetében is előnyös változások fognak beállni. Titkár indítványozza, hogy az új kereskedelmi miniszter urat az ipartestület jelen közgyűléséből feliratban üdvözlje. Mulasztást követne el a közgyűlés, ha a volt kereskedelmi miniszter br. Dániel Ernő érdemeiért, kinek nevéhez fűződik a millenárius kiállítás fénye és dícsősége, ki a kis iparosok ügyei iránt oly kiváló jóindulattal viseltetett, a jelen jegyzőkönyvében a mély hálának és elismerésének kifejezésével nem adózna.

A múlt közgyűlés óta beiratkozott 13 új tag, elhalt 2 tag, s így az ipartestület tagjainak száma jelenleg 183, kik közül 94 helybeli és 89 vidéki.

A múlt év folyamán a testület előjárósága 26 felforgódott 29 növendék, felszabadult 26 tanoncz, kiadatot ugyanannyi szabaduló levél és 29 db munkakönyv. A tanonczok létszáma a múlt év folyamán 83, a segédek forgalma pedig 161 volt.

Az előjáróság tartott öt rendes és 17 szabadító és szegődött gyűlést, s ezeken intézte el a testület folyó ügyeit.

A békéltető bizottságnak volt 18 ülése, melyekből azon meggyőződést lehetett meríteni, hogy a vizályokat leginkább a segédek erejét és munkaképességét meghaladó előlegek okozták, melyek mindkét részre kedvezőtlen befolyással vannak s különösen a mesterek ez okon anyagi kárt is szenvednek.

A ház-alap a befizetett 10 krosszal és a lefolyt farsangon rendezett ipartestületi bál jövedelmével a múlt év folytán is szaporodott, s jelenleg 291 frt 73 krt tesz ki. Ezen alaphoz bevárando lenne még az ives igéret folytán 20 forint.

Az iparos tanoncz-iskola, mely a múlt évben két osztálylyal és 56 növendékkal állított be. A jelen tanévben három osztályban 73 növendéknek nyujtja a mai világban már annyira szükséges elméleti ismereteket. A jelentés ezen intézményt, mint olyat, mely a kézműipar jövődbeli fejlődésére jelentékeny befolyást gyakorol, a testület tagjainak szeretetébe és meleg pártfogásába ajánlja.

A testület pénzforgalmáról és vagyoni állapotáról a következő kimutatások nyujtanak tájékozást:

Összes bevétel volt készpénzben 669 frt 15 kr. Összes kiadás 606 frt 86 kr. Maradék: 69 frt 29 kr.

Vagyoni állapot:

1. Készpénzben	89 frt 29 kr.
2. Kötvényekben	2108 frt 31 kr.
3. Lettári érték	765 frt 40 kr.
4. Hátrálékok	501 frt 69 kr.
5. Házalap	221 frt 73 kr.
6. Bevárando követelések	132 lrt — kr.

Összesen: 3818 frt 42 kr.

A közgyűlés a jelentést tádomással vette, s az abban foglalt indítványokat határozottá emelte s egy előjáróságnak, mint a testület titkárának buzgó működéséért jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott.

Ezután a számvizsgáló bizottság terjesztette elő jelentését, melyet szintén tádomással vettek s a az előjáróságnak a felmentvényt megadták.

A tisztikar állásáról leköszönvén, a tisztújítást a közgyűlés nagy többségének kívánására titkos szavazással ejtették meg.

Korelnöki felkérték Soós Lajos ipartestületi tagot, a jegyzői teendők végzésére a titkár s ezek mellé kirendeltek 4 bizalmi férfit. A szavazás megejtése után korelnök a következő eredményt hirdette ki:

Beadott 61 szavazat, melyek közül szabálytalan kiállítás miatt megsemmisítettett 4 szavazatot.

Az elnökségre kapott Tamás József 32 szavazatot, Szopos Elek 23 szavazatot és Rancz Ignác 2 szavazatot; a titkárságra Lakatos Mihály 41, Balázs István 5 és Gál József 2 szavazatot. E szerint elnök lett: Tamás József, titkár: Lakatos Mihály. Az előjáróságba bejutottak, rendes tagokul: Orbán Gáspár (31), László József (29), Hajnó János (27), Darvas Béla (26), Jakab György (25), Filó Károly (24), Barta József (23), Rancz Ignác (22), ifj. Lux Sándor (22), László Lőrincz (19), Barcsai Dénes (16) és Dóczi János (16) szavazattal, póttagokul: Bójte Sándor, Szopos Domokos és Ruszolyi András. A számvizsgáló bizottságba: Kóvér György, Gál József és Váradai Károly választottak be.

Az upon választott tisztikar helyét elfoglalván, még néhány indítvány tárgyalatott le, mire a közgyűlés d. u. 5 órakor véget ért.

Szeredai élet.

Szülin.

A „Sárdy ház” s a „Gyurkovics lányok” színhelye ragadja meg a hét műsorából figyelmünket. A szerdára kitűzött Durand és Durand ugyanak a Sziláma Vilma betegsége miatt elmaradt Lili helyett előrántott darab volt s bizony a produkció is ennek megfelelő.

Jobb volt valamivel a csütörtökön bemutatott „Csaj meg édes”. Sziláma Vilma kedvesen adta Heloist az együjtyű falusi paraszt lányt, Lőrinczy Erzsike Montebizotné, Hetényi ugyesen Measangeot. A többi szereplők is a darab nívójához képest megfelelőek voltak, ez a nívó azonban nem volt valami nagyon magas.

A „Sárdy házat” Gércynek ezen nagyhatású, kitűnő színűvételű dícsőre méltó jó előadásban látni kedden, 11-ikén. Lőrinczy Erzsike kiváló alakítást nyujtott Balla Irén színésznő szerepében. Páthetikus hévvel mutatta be azt a kűsdelmet, mely az első felvonás végén keblében dűl a jó s rossz között, míg végre elszánára bírja magát a rossz felé; megrázó hatással bűnös szerelmének egyes fűsialát s a rettenetes véget. S bár a szavak művészetének több része van a kisasszony előtt sikerében, mint a természetességnek, minden mozdulatából kűtátsai, hogy kedvence terrenuma a dráma s e szerepeit dolgozza s tanulmányozza átlegeprőbb részletekig. Váradai mint mindig, ha jó magyaros népszámműi alakokról van szó, rokonszenvesen s különösen a vég-jelenetben erőteljesen játszotta meg Sárdyt, a szoralmes öreg parasztot, Hetényi pedig tyipikus mulatót elűllött színművet mutatott be Kiss Soma személyében. Sárdy Bócsát mint Erzsike, Lőrinczy Aranka, mint Marinka elég jól megállották helyüket csúttal első nagyobb szerepükben. Gyuró Margit Patsy Vera

*) A helybeli takarékpénztárban van elhelyezve.

his szerepében elismerésre méltó alakítást nyújtott s derült percekert szerzett színpadon létekor a publikumnak. Rákos és Petre kettős szerepükben, Geszti mint Garami jól bellottak az ensembelbe s a többi itt nem említt szereplőkkel együtt nyújtották egy jól sikerült előadásnak a kőpét.

Szombaton s Vasárnap került színpadra Herczeg Ferencnek szenzáció számba menő vígjátéka a Gyurkovics lányok. Mozgalmas volt a színpad, érdekes az előadás elejétől végig s a közönség rokonszenvvel folytonosan fordult más és más lény felé a színről, hogy melyik volt éppen akkor férjhez menendő. De állandóan megmaradt Lőrinczy Erzsike mellett, ki sikeresen játszotta Katinkát s különösen Sziláma Vilma mellett, ki temperamentumos pajtán Meczijével igazán bájos képet nyújtott, gyönyörű táncza, feszelen, természetes játéka pedig mint mindig, itt is megtermő a maga frenetikus hatását. A másik két nagy leányt ugyesen játszotta meg és pedig Sári Kovácsné, Ellát Lőrinczy Aranka, a kisebb lányok szerepében Borzasi Rózsika, Gyuró Margit, meg a kicsike kis Kovács Ilonka pajzánkodtak kedvesen a színpadon. Hetényi kintón alakot teremtett Horkay szerepében s nemcsak játékaival, de szép tánczával is elragadta a közönséget, bárha ez elragadtatásban nagy része volt tánczosnő Sziláma Vilmanak s Lőrinczy Erzsikének is. Váradny temperamentumos adta a féltékenykedő baracklékvárral férjnek fogott ezredeset, Rákosi ugyesen Sándorffy, Czeglédiné Gyurkovicsné, Geszti Komény Tónit, Gidát Kovács s Janót Petre. Közönség mindkét este nagy számban volt s várakozásában nem is csalatkozott.

Hétlőn a tűzkárosultak javára adottak Felhő Klára a czimszerében Sziláma Vilmaival. E fiatal rokonszenves művésznő könnyed kedves játékaival, behelző szép hangjával s szerepében is belopta magát a közönség kegyelme, mely sűrű tapsokban adott elismerésének kifejezést s ebben bő része volt méltó partnerének Váradnyak is, ki gyönyörűen elénkelt dalaival ez este igazán brilirozott. Kivülök nagy tetszést aratott meg szép szavatalával s érzelmes játékaival Lőrinczy Erzsike, mint Eva és Rákos János, ki nemcsak pathosszal s elismerésre méltó ambiciójával domborította ki Aba András jellemét s érzelmenyilágát. Lőrinczy Aranka kedvesen adta Arankát, Gyuró Margit ugyesen a pattogó szóbó gazdaszonty. Romvári Tenger Adam, Petre Csik Vendel szerepében jóízű magyaros alakokat mutattak be, Borzasi Rózsika pedig élénk pajkossággal adta Gergőt a molnárnak.

Hetényi c darabban is a szokott buzgalmat fejtette ki, hogy szerepének, Istóknak színt és érdekességet kölcsönözzön. Különben csütörtökön lesz jutalomjátéka. Egy jól s érdekesen összerakított pot-pourri, hangverseny egyveleg, mely bizonyára nagy élvezetet fog szerezni szoknak, kik e fiatal tehetséges színész iránt, kinek egy mulattató humorcskijét ma társasozatunk hozza, az által adnak kifejezést méltánylásuknak, hogy jutalomjátékai meg fognak jelenni. Mert hát jutalomjátékot szulott ház, ez egyik leghőbb álma a színészek!

KÜLÖNFÉLÉK.

A törvényhatóság tavaszi rendes közgyűlése előreláthatólag május hó első napjaiban fogván megtartatni, a megyei állandó választmány a közgyűlést tárgyait ápril 22-ére összehívott ülésében fogja előkészíteni.

Eljegyzések. Ifj. Száva Zakariás háromszék-zabolai kereskedő eljegyezte Bartha Gergely kereskedő kedves leányát Terézt Csik-Szépvisen. — Tróhá Kálmán, csikicsésői kereskedő e hó 18-án váltott jegyet Kósa Dénes főbíró leányával, Ágnessel.

Segédjegyző választás. Csik-Ménasz községben rendezesített segédjegyzői állás a napokban töltetett be, melyre több pályázó közül csikdelnei Zöld Antal közégi bíró választott meg egyhangulag a ki a mint több hely alkalmazott helyettes s segédjegyző a közégi közigazgatás terén megfelelő jártassággal bír.

Halalozások. F. hó 14-én Csik-Szeredában meghalt úrv. Keresztes Alajosné assú. Bocskor Juliánna 86 éves korában, a kinek halálával a tisztelekre méltó matróknak és az áldott lelki jótékony asszonyok száma egygyel meg apadt. Keresztes Károly m. kir. honvéd ezredes hadbíró édes anyját, Telek Vilmosné pedig nagy anyját veszítette el benne. Teteimet f. hó 17-én szentelték be Csik-Szeredában s azután Csik-Szentdomokosra szállították eltemetés végett. A beazentelésnél nagyszámú közönség volt jelen s képviselve volt a vármegye, a törvényesék s a tiszttakar, de még többen lettek volna jelen ha a beazentelés nem oly korán, hanem d. e. 11 órakor tartatott volna, a mint az a gyászjelentésben jelölve volt. — Csok Gáspár ügyvéd csikszentmártoni lakost f. hó 14-én temették el általános részvét mellett. — Sárosi Mihályné assú. Potoczky Veronika élete 59-ik évében 8 évig tartott kínos szenvedés után f. hó 9-én meghalt. Nyugodjanak békében!

A tanítói fizetések kiegészítése. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a községi és felekezeti iskolai tanítói fizetés-kiegészítések és kárpótlékok czimén kijáró államsegélyek folytatolagos kintalványozása tárgyában fontos rendeletet adott ki. E rendeletben meg-hagyja a közigazgatási bizottságoknak és a felekezeti iskolák fentartóinak, hogy az erre vonatkozó kintalványokat április végéig terjesszék föl. A kiegészítést a miniszter ezental nem bizonyos számú évekre fogja folyóvá tétetni, hanem mindaddig, míg akár az iskola, akár a tanító tekintetéből beálló valamely változás a módosítást szükségessé nem teszi.

Emléktűnépély. A csik-somlyói róm. kath. tanítóképző-intézet ifjusága, az 1848-iki törvények szentesítése alkalmából folyó évi április hó 11-én a következőkkel emléktűnépélyt tartott. 1. „Hymnus” Kőlésegytől férfi négyes; előadva az ifjuság ének kara által. 2. Felolvasás Lakatos Isra tanár által. 3. „As elbujdod” régi népdal; férfi négyes. 4. „Két ország öllekese” Petőfi István; Győrbíró István, I. éves növ. 5. „A honvéd tiszér temetése” Soprán assól, énekelte: Pap István, I. éves növ. harmo-

niumon kísérte: Salamon Márton, II. éves növ. 6. „Rendületlenül” Arany Jánostól, asavalta: Bálinth Sándor, II. éves növ. 7. „Népdalok”, kettős; énekelte: Palavics József és Gábor Ferencs, III. éves növendékek; harmoniumon kísérte Kovács Béla II. éves növ. 8. „A muliból” Irta és asavalta: Zsügön Zoltán, III. éves növ. 9. Régi népdalok, férfi négyeselőadta az ifjuság énekkara. As élvezetes és szépen sikerült előadások tapsal lettek jutalmasva. Ugyan az alkalommal tartottak emléktűnépélyt a tanítóképző-intézet gyakorló iskolai növendékek is, 8 pontból álló műsorral, mely színtén igen szépen sikerült.

As Oltáregylet tavaszi mulatására serényen folynak az előkészületek. — A választmány nagyon szerette volna hogy ezuttal az egész tiszta jövedelmet odaadhassa a taploczai tűzkárosultaknak. — De mivel az új orgonát még idei október első felében kell kifizetni s a hátralévő összeg még as árak egyharmadát teszi ki, ezt a jámbor ohajlatát nem valóithatja a választmány; hanem a tiszta jövedelem felét örömmel felajánlja majd az égettöknek fölségelésére. Hogy mekkora legyen ez az összeg, az most már a nagyérdemű közönség azives pártolásától függ és mi hisszük, hogy az es alkalommal még a szokottal is melegebb és tömegesebb lesz.

Utlevél. A belügyminiszter körrendeletben hivta föl a Romániába utazók figyelmét arra, hogy utlevelüket a román konzulátusnál okvetlenül láttamoztassák, mert a nem láttamozott utlevellel Oláhországba senkit sem erazentenek. A konzulátus Budapesten van s így a vidéki-knek is itt kell láttamoztatni az utlevelét. Jó lesz ezt megjegyezni, mert nem valami nagy mulatság az, ha a határról a szegény turistát visszaküldik, kitanítva arra, hogy az utlevél a maga eredeti állapotában mit sem ér.

Nagy járás-keles van most az ügyvédi irodákban. Tanácsot kérni mennek ugyanis a taploczai tűzkárosultak közül azok, kiknek leégett épületei biztosítva voltak. S est nagyon helyesen cselekednek, mert a biztosító társaságok egyoldalulag becsültetvén meg a károkat, néha neveltségesen csekély összegeket ígérnek egy-egy földig leégett házért vagy cöürért a biztosítottnak a biztosítási összeggel szemben, kivánatos volna, ha a hatóság intervenciálna, hogy a szerencsétlen emberek a kellő utmutatásokkal ellátassanak s ez uton legalább káraiknak megfelelő kárpótlásban részesüljenek.

A csik-asópvíri oltár-egylet folyó év ápr. havának 22-én (szombaton) a Deák György-féle nagyteremben saját pénstára gyarapítására hangversenyyel egybekötött Zártkörű tánczestélyt rendez a következő műsorral: Műsor: 1. „Nyitány” a csikszeredai első senekar által. 2. „Hymnus az éjhez” (Beethoven-tól) éneklí a vegyeskar. 3. „Kewári Buosu” (Melodráma) szavalja Bóthy Clarisse k. a., songorán kíséri Dájbukát Antalné úrnaga. A szóló részeket éneklík: Graef Berta és Zakariás Ilonka k. a., Zakariás Lukács, Zakariás Péter és ifj. dr. Zakariás István urak. 4. „Felőlvadás”, tartja Németh Gyula lel-kész ur. 5. „Népdal kettős”, éneklík: Zakariás Mariska k. a. Szebeny Gerő ur; songorán kíséri Zakariás Anna k. a. 6. „Norma” (Bellinától) songorán négykézre előadják: Zakariás Irma és Ilonka k. a. 7. „Monolog” előadja: Graef Berta k. a. 8. „Dalra” (Rossini-tól) éneklí a vegyeskar.

A taploczai tűzvész epizódjairól. Taploczának e hó 9-én történt égése alkalmával András Ferencs csikvárdotfalvi lakosa a helyett, hogy oltási segített volna, halászni akart a závaróban, s ellopott egy vizes kártyát. Utközben Nagy István csik-várdotfalvi lakossal találkozott e ki csunya cselekedet láttára felháborodván, felolítottá, hogy vigye vissza az ellopott tárgyat. András Ferencs azonban e helyett a kezében volt fejszével neki támadt Nagy Istvánnak s azt összevissza vágdaltá és oly aulyos sebeket ejtett rajta, hogy szegény ember bizony vagy 6 hétig nyomni fogja azok miatt az ágyat. A tettest a csendőrség letartóztatá, ki a cselekmény elkövetését beismerte.

Kellemetlen meglepetésre ébredt fel László József csikszögödi lakos legérdeesebb éjjeli álmából. Felébredt ugyan, de látni nem látott, mivel fejét sekével betakarták, s azután utlegelni kezdtek. Nagy nehezen sikerült magát támadói keszből kiszabadítani a folyóóra rohanat, a tettesek utána s folytatták megkesdett munkájukat, mely László Józsefnek 4 fogába, s isten tudja mily hosszú ideig tartó betegséggébe került. A csendőrség a feljelentésre a nyomozást bevezette s annak elkövetéséért színtén szögödi lakos Vorszák Ferencset s fiát Vorszák Károlyt vette gyanuba, kik azonban következetesen tagadásban vannak, daczára annak, hogy sértett határozottan állítja, hogy őket felismerte. A vizsgálat fogja megmutatni, mennyiben van igazsága.

Völegények és a Budapestre rándulók figyelmébe ajánljuk azon remek szép ékszereseket és esztárunkat, melyek a kolozvári prot. szeretetház javára rendezett sorjátékból viassamaradtak és Benedek Gábor és Teatvere ékszerészeknél, Budapesten, Kosuth Lajos-utca 17. szám a. b. ámulatos olasó előadásra vannak kiállítva. Ezen megbízható üzég, melynek tulajdonosa 30 évi fennállás után a magánéletbe vonni vissza, feloszlásban van és f. é. augusztus 1-én teljesen megszűnik. Ennek következtében az összes arany és drágaköves ékszerait, esztárúit és svájcsi szőbőrdit meg a beazertési áron alul is eladja. Evőkészletek 13 pr. esztárúiból grammja faocnallal együtt 5 kr.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR ÉRTESETÉS.

A gazdasági egyesület által 1899. ápril. 24-án Csik-Szeredában tartandó Tenyészbika vásárról.

1. A vásár a gazdasági iskola udvarán tartatik, hol a jelölt napon reggel 8 órakor az előadásra avagy vizsgálatra állítandó bikáknak a szükséges vezetőkkel jelen kell legyenek.

2. A bizottság által alkalmazott bikák tenyész igazolvánnyal láttatnak el s a bejelentett szükséglet mérvéhez képest a gazdasági egyesület által megvásároltatván azok ára a tulajdonosoknak szabályszerűen bélyegelt nyugtárványra nyomban kifizetetik.

3. A megvásárolt bikák a községek megbízottainak a vételár egy negyed részének lefizetése mellett átadatnak. A vételár hátra maradó része mástól év alatt lesz az egyesület pénztárába befizetendő, melyről a községi megbízottak kötelezvényt adnak.

4. Az egyesület telepéről ezuttal eladandó tenyészbikákra névze is a fentebb irt eladási feltételek irányadók.

5. Míután az egyesület csak azon tenyész-tőlőt fog vásárolni, kik az egyesületnek legalább évdíjas tagjai, azon tenyészők, kik az egyesületnek nem tagjai, ha megvizsgálandó tenyészbikájuk után igazolványt akarnak nyerni, kötelesek az igazolványért az egyesület pénztárába egy forintot a vizsgálat megkezdése előtt befizetni.

6. Azon községek előjárásai, melyeknek tenyészbikára van szükségük, a képviselő testület meghatalmazásával, valamint azon tenyész-ők, kiknek eladó bikái és bika borjaik vannak, előlegezen vagy legkésőbb a vásár napján reggel 8 órakor az egyesület irodájában jelentkezzenek. Az előjárásai megbízottak hozták magukkal a község pecsétjét.

A vásár ezközléseivel az állattenyésztési szakosztály bizatott meg, melynek Becze Antal e elnök ur elnökléte alatt tagjai: Bara János, Éltés Jakab, Imets János, Barabás Béla (előadó) Kovács János, Sándor Gergely, Tompos János, továbbá Csizser József állami és Keresztes Antal megyei állatorvosok.

Csik-Szereda, 1899. ápril. 10-én. A gazdasági egyesület igazgatósága.

Szerkesztői üzenetek.

D. S. Békás. B. közleményét nyilttérben jövő számunkban adjuk közre. L. J. Csik-Somlyó. A beküldött cikkekkel legnagyobb sajnálatunkra, természetű miatt jelen számunkban nem közölhetjük, később pedig talán nem lesz aktuális. Kérjük b. véleményét.

Kiadó LAPTULAJDONOS:

GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

HIVATALOS RÉSZ

A sertésvész ellen való védekezés. Utmutatás községi előjárók és sertéstartó gazdák részére.

Három év előtt, 1895-ben Magyarországon a sertések között egy addig nálunk alig ismert ragadó betegséget lépett fell: a sertésvész. Már azelőtt is előfordult, hogy a sertések tömegesen megbetegedtek, nagy részük el is pusztult. Ezt az elhullást azonban egy másik ragadó betegség okozta: a sertésorbáncz, melyet jól meg kell különböztetni a sertésvéstől. A sertésorbáncz mint bizonyos fertőzött talajhoz kötött betegség azokat jelentkezi, míg a sertésvész mindig csak ragályozás utján terjed. A sertésorbáncz ellen oltással is védekezhetjük, de az így beoltott sertések még mindig megbetegedhetnek sertésvéstől, másfelől pedig újabbán a sertésvész ellen is beoltják az egészséges sertéseket, melyek viszont az oltás daczára orbánczban betegedhetnek meg.

A sertésvész az elhunyt három esztendő alatt roppant nagy pusztítást vitt végbe az ország sertés állományában. Kiszámíthatatlan összegre, millió meg millió forintra rug a kár, amelyet ez a veszedelmes betegség kivált a kizagadók okozott. A veszedelmet fokozta az hogy a sertésvész miatt elrendelt korlátozások és zárlatok következtében a gada sokszor még az egészséges disznót sem adhatta el. Jóságát nem vihette vásárra, mert a vásárt betiltották; nem szerezhetett annak árából kenyérré, ruhára való költséget. Biz ez nagy csapás volt, mert való igaz az a szólás, hogy a disznó a szegény ember tehene!

Asz mondja a példaság, hogy a hatál ellen nincs orvosság! Hát bizony még sertésvész ellen sem találtak föl biztos gyógyító asert, ám bator nagyon is sokan törték már a fejüket olyan szernek feltalálásán, amely ezen nyavalya ellen segítene.

Ámde ne higyjük asz, hogy azért, mert biztos gyógyító szer még nincsen, ne volna mód arra, hogy a baj ellen sikeresen védekezessünk. Van bizony, még pedig egy igen egyszerű, mind amellet legjobb sikerrel kezesgető mód. S ez a mód eözetesen is megmondva, a következő: arra kell törekedni, hogy a betegséget az egészséges állatok közé be ne hurozlják; ha pedig már vannak beteg állatok, akkor a betegségek terjedését kell meggátolni.

As a legnagyobb baj és aszért terjed el a nyavalya községről községre, vármegyéről vármegyére, hogy a sertéstartó gazdák az említett védekezési módot figyelmen kívül hagyják és a regulákat be nem tartották.

Sok helyütt még a községi előjárót érheti szemrehányás azért, hogy a betegséget meggátolásra előirt törvényes intézkedéseket nem teljesíti asszal a kötelezettség tudással, amelyet a bírói pálcát viselő embertől minden polgártársa joggal elvárhat. Sőt amint sok esetben bizonyosodott, a bíró a betegséget egyenesen eltitkolta, mi által felebarátjait is a veszedelembé sodorta.

Ennek a kis irásnak az a célja, hogy megmagyarázza a sertés tartó gazdának a leghelyesebb módot, miképpen lehet a bajt elkerülni, ha pedig elkerülni már nem lehetett, hogyan kell ellene védekezni. Ez az irás a községi bírónak is megmutatja, hogy komát, sógort nem ismerve mit kell neki, mint falu első emberének, a törvénytől fogva cselekednie, hogy a gondjára bízott lakósságot a veszedelemtől és kártól megóvja. Szívesen ajánlom neked olvasom, hogy est az irást imélelten úgy forgasd, mint a bibliát. Tanuld meg és szívdeld meg a benne foglalt jó tanácsokat, azután önmagad és ember társaid jóvoltáért kövesd, tartad be és másokkal is tartassad be. Mert csak akkor kíméled meg magadat is, felebarátodat is a kártól és veszedelgtől. Hogy a sertésvész ellen való védekezés sikeres legyen, a sertéstartó gazdának ismernie kell a beteg állaton mutatózó azokat a jeleket, a melyekből a nyavalyát gyanítani lehet; azután ismernie kell a betegséget természetét, mert a betegséget ellen való védekezés csak akkor lesz eredményes, ha azt azorszen a baj természetéhez alkalmazzuk. Világosság okáért tehát ezt az irást három részre osztottuk:

- az első leírja a baj ismertető jeleit (tüneteit);
- a második megismerteti a baj természetét;
- a harmadik pedig a védekezési eljárást adja elő.

Folyt. köv.)

VERESS SÁNDOR dr., megyei tiszti főorvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme Csik-Szeredában Nagy Ferencz dr. házában. Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2—3-ig. Fogorvosi és fogművészi rendelő idő naponta délelőtt 9—12-ig.

Az elismert jó minőségű és gyártmányu

Lilium vászon és házi vászon Csikmegye részére egyedüli raktára

BARCSAY K.

női és férfi divatru házába kapható:

Lilium vászon 7 frt 20 kr, házi vászon 5 frt 95 kr, egy vég 23 mtr (vagy 30 róf), ugyszintén lepedő vásznak a legjobb minőségbe, egy szélybe 60, 75, 90 kr métere.

Sz. 6102/898.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hűbírre teszi, hogy a Háromszéki takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Jegesi József és neje Bocskor Mária végrehajtást szenvedő elleni 1640 forint tőkekövetelés és jarmékei iránti végrehajtási ügyében a csik-szeredai kir. törvényszék (a csik-szeredai kir. járásbíróasg) területén lévő Csik-Delne község határára fekvő a csik-delnei 703. sz. jkvben A + 1. rz. (205., 206., 207., 208., 209.) hrsz. ingatlanra 873 frt kikültési árban ezennel elrendelték; megjegyzetvén, hogy a Bocskor Zsuzsa arverési vevő által 250/98. adok és 218/98. trvszéki l. n. czikk alatt befizetett 87 frt 30 kr bántatpénz a végrehajtási tömeghez csatoltnai elrendelték és hogy a töblet költség megállapítása iránti tárgyalás az 1881. LX. t.-cz. 186. §-ában értelmeben ezen újabb arverés megtartása az érdekelt kérelmére elfog rendeltetni és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi április hó 29-ik napján d. e. 9 órakor Csik-Delne község házában tüzetik ki.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának a jelen szám alá érkezett kérelemben képest módosított arverési feltételek értelmében 20/0-át vagy készpénzzel, vagyis az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelölt óvadékpénzért kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. A csikszeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Csik-Szeredán, 1899. évi december hó 30-ik napján. Gecsó Béla, kir. törv. bíró.

Szám 1899/1899.

tlkvi.

Hirdetmény.

Csik-Zsögöd község arányosított közhelyeit az általános helyszínelési állapot szerint föltüntetve Csik-Zsögöd község 220. sz. tlkjkve arányosítás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletéhez képest a 45041/1889. I. M. számú rendelet alapján átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkből szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottak

E czélből az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszínelési eljárás Csik-Zsögöd községben 1899. évi május hó 15-én fog kezdődni s május hó 16, 18, 19, 22, 23, 25, 26, 28, 30-án, június 1, 2, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 25, 27-én, végül 29-én és a következő nappján folytatattani.

A tervezet hitelesítésének, valamint általában a helyszínelési eljárás fogantatása végett Geczó Béla kir. trvszéki bír. és Kritsa Izidor kir. trvszéki telekknönyvvezetőből álló bizottság küldetik ki.

Ennélfogva felhívattak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekknönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekjegyzőkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhetők kifogásokat, jóhiszemű harmadik személyek irányában, többé nem érvényesíthetők.

2. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekknönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határidőn kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák föl:

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekknönyvi bejegyzésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz 15. 18. és az 1889. XXXVIII t.-czikk 5, 6, 7, és 9, § ai értelmében szükséges adatokat megszeressék iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy ojhahassanak, hogy az átruházó telekknönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedést kedvezménytől is esznek és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog avagy megszünt egyéb jog van nyilván könyvileg bejegyezve, úgy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak kitérítését kérelmezzék, illetve hogy kitérítési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék, mint telekknönyvi hatóság.

Csik-Szeredán, 1899. április hó 6-án.

Geczó Béla,
kir. trvszéki bír.

1-3

Sz. 242/899.

kj.

Arlejtési hirdetmény.

Csik-Szentmihály község előjárósága felsőbb jóváhagyás alapján, Arlejtés útján kiadja a csikajnádi templom melletti kerítést felépítésre, a csikszentmihályi község házánál és a csikszépvízi körjegyzői irodában naponként betekinthező feltételek mellett.

Az arlejtés 1899. évi április hó 29-én délutáni 3 órától kezdve Csik-Szentmihály község hivatalos házánál fog megtartatni.

Mely arlejtésre az arlejtési kívánók azzal hivattak meg, hogy a kikiáltási ár 724 frt 75 krnak 10%, bánátpénzét az arlejtés megkezdése előtt az árverező bizottságnál befizetni tartoznak, azon vállalkozni szándékozók, kik zárt ajánlatokat kívánnak beadni az arlejtés megkezdése előtt a feltételekben körülírt és a kikiáltási ár 10% ellátott zárt ajánlataikat az előjárósághoz címezve beadhassák.

Község előjáróság.

Csik-Szentmihályon, 1899. évi apr. 10-én.

Klein Adolf,
körjegyző.

Koncz Antal,
k. bír.

Sz. 5—1899.

Arverezési hirdetmény.

Csik-Csicsó község előjárósága által közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező „Hargitai büdös-türdő” ez évi május 14-én d. u. 2 órakor Csicsó község házánál 10 egymásutáni évre nyílt árverésen haszonbérbe fog adatni.

Évi kikiáltási ár: 350 frt. A feltételek Csicsó körjegyzői irodájában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Csik-Csicsón, 1899. április 11-én.

Tompos Károly,
kijz.

Kósa Dénes,
bír.

1-3

Arlejtési hirdetmény.

A csikmindszenti iskola építésére 2865 frt 20 kr kikiáltási árban folyó évi május hó 7-én délután 3 órakor a csikmindszenti község házánál nyilvános arlejtés tartatik. Szakértő arlejtők a kikiáltási ár 10%-át az arlejtés megkezdése előtt bánátpénzül letenni tartoznak. A terv és költségvetés a helybeli lelkesíti hivatalnál megtekinthető.

Csik-Mindszenten, 1899. apr. 17-én

1-2 Az iskolaszék.

Sz. 4202—899.

III.

Pályázati hirdetmény.

A csikmegye nevelési és kölcsönkésítő pénztáránál elhalálozás tolytán üresedésbe jött pénztárnoki, s az ezen állás betöltése után netán üresedésbe jövő ellenőri állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A pénztárnoki állás évi 1000 frt fizetéssel és évi 200 frt lakbérrel, az ellenőri állás pedig évi 700 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel javadalmaztatik.

Felhívom mindazokat, kik ezen a vármegye törvényhatósági bizottsága által választás útján betöltendő tiszti biztositékhöz kötött állások egyikét vagy másikat elnyerni óhajttják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 1 és 18 §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérésüket a vármegye törvényhatósági bizottságához címzeten, hozzám f. évi május hó 1-ső napjáig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

A pályázatba világosan kiteendő, hogy csak a pénztárnoki, vagy pedig az esetleg üresedésbe jövő ellenőri állás elnyeréséért is folyamodik a pályázó.

Csik-Szereda, 1899. ápril 13-án.

Becze Antal,
alispán.

1-2

Sz. 3856/899.

ai.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye törvényhatóságánál egy újonnan rendszeresített szolgabírói állás betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen évi 1000 frt fizetéssel és évi 200 forint lakbérrel javadalmazott állást elnyerni

óhajttják, hogy az 1883. évi I. t.-cz-ben előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérésüket hozzám folyó év ápril hó 26-ik napjáig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Csik Szeredán, 1899. évi ápril hó 5.

Becze Antal,
alispán.

2-2

El kell olvasni!

Hol lehet legjobban és legolcsóbban vásárolni?

Trohán József

vas-, fűszer-, liszt- és konyhaedény kereskedésében

Csik-Szeredában, a „piacz” soron,

hol minden, a vasáruhoz tartozó árucikkek a legjobb minőségben és a legolcsóbb árak mellett található:

ugymint valódi rud-vas, a legjobb zomancolt öntött vas és pléhedény, ugyazintén ásók, lapátok, kapák, mindennemű ekealkatrészek, épület- és butorvasalások, fűresz- és fűreszreszelők.

Lánczok, drót- és patkószegek 10%-kal olcsóbb, mint bárhol.

Építkezéseknél és magán vállalatoknál különös kedvezményt biztosítok.

Vidéki megrendelést gyorsan és pontosan eszközölök.

Kiváló tisztelttel!

1-

TROHÁN JÓZSEF.

Mindennemű vasak nagy választékban.

Van szerencsénk közzé tenni, hogy a helyi piacon, a takarékpénztár közvetlen szomszédságában, egy a kereskedelmi bíróságnál bejegyzett

„Pénzváltó-Bankot”

nyitottunk. A hol mindennemű idegen pénzek, értékpapírok, bel- és külföldi sorsjegyeket napi árjelentés szerint veszünk és eladunk, vagy közvetítünk.

Mindennemű szelvényeket (couppon) nagyon csekély levonással beváltunk.

A piacon pénzbehajtást s minden e szakmába vágó megbízást elvállalunk.

„OSZTÁLYSORSJEGYEKET”

mindig készletben tartunk, s megjegyezni kívánjuk, hogy ha a sorsjegyek irodánkban vásároltatnak, a vevőt a postaköltségek nem terhelik. Feleink által vásárolt sorsjegyek számát nyilvántartjuk, a huzásokat figyelemmel kísérjük, s az esetleges nyereményről a legnagyobb titoktartással azonnal értesítjük, sőt fizetjük is.

A közelebbi huzás már május hó 18., 19-én lesz, a melyre 1/2-ad sorsjegy ára csak 75 kr.

A mélyen tisztelt közönség szives jóindulatába ajánlva magunkat

Gál József és Balázs Dénes.

2-3

A lóhere-védjegyű kerti magvak a legjobbak!

KAPHATÓK:

Frommer A. Hermann utóda

magnagykereskedésében BUDAPESTEN és minden jobb vidéki fűszerkereskedésben, u. m.: Trohán József Csik-Szereda, Amira János Csik-Szentmárton, Rács és Társa Csik-Karczalva, Jakab Péter Gyergyó-Ditró stbi.

A magvak kitűnő minőség és csiraképesek!

Gazdasági magvakat legolcsóbban ajánl FROMMER A. HERMANN utóda Budapestben.

Képes árjegyzéket, mintát, ajánlatot, kívánatra ingyen és bérmentve.

3-4